

## СПОРТИВНІ ТОВАРИСТВА СЕЛА УЛИЧНЕ НАПЕРЕДОДНІ ПЕРШОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ

---

*Все вперед, всі враз!*

Невід'ємною складовою українського визвольного руху Галичини кінця XIX – першої половини XX ст. стали спортивні організації “Сокіл”, “Січ”, “Пласт”, СТ “Україна”, “Український Спортовий Союз”, “Карпатський Лещетарський Клуб”, “Луг”, “Український Студентський Спортовий Клуб” тощо. Спортивні товариства “Сокіл” та “Січ” ставили перед собою низку завдань: боротьба з пожежами, розвиток фізичного виховання і спорту, культурно-просвітницька робота тощо. Соколи займалися та культивували різні види спорту, а саме: баскетбол (кошиківка), бокс (боротьба на кулачки), велосипедний спорт (наколесництво), волейбол (відбиванка), гімнастика (руханка), ковзанярський спорт (совгарство), легка атлетика, лижний спорт (лещетарство), плавання (плавцтво), стрільба (стріляння до влучі), теніс (ситківка), туристика (туризм), фехтування (шерм), футбол (копаний м'яч), хокей (гаківка) та ін. Членами сокільських та січових організацій у різні роки були: редактор газети “Діло” Іван Белей; Батько українського тіловиховання, уродженець Дрогобиччини Іван Боберський, композитор Ярослав Вінцковський (Ярослав Ярославенко), доктор Осип Коциловський, історик Іван Крип'якевич, поет Богдан Лепкий, Андрій, Петро і Тарас Франки, доктор Микола Шухевич, археолог Ярослав Пастернак, провідний діяч спортивно-гімнастичного руху Кирило Трильовський та ін.<sup>2</sup> За невеликий проміжок часу в товариствах “Сокіл” і “Січ” отримали належний вишкіл тисячі хлопців та дівчат. Серед них чимало вояків Легіону УСС, УГА, членів УВО, ОУН, а згодом й УПА, зокрема: Провідник ОУН Євген Коновалець<sup>3</sup>, командир УПА-Північ Дмитро Клячківський<sup>4</sup>, генерал УПА Олекса Гасин<sup>5</sup>; уродженець Дрогобиччини, генерал УПА Дмитро Грицай<sup>6</sup> та ін.

У роки незалежності, не зважаючи на появу низки розвідок, статей, брошур та монографій з історії громадських організацій Галичини, діяльність спортивних товариств у с. Уличному на Дрогобиччині спеціально не вивчалася. Винятком є одна спеціальна публікація автора даної статті про спортивне життя уличнянців у 1920-х рр., яка вийшла друком у збірнику наукових праць Інституту історії України НАН України та Черкаського національного університету імені Б. Хмельницького “Український селянин”<sup>7</sup>. Деякі факти порушеної теми наведено також в узагальнювальних статтях Андрія Сови, які присвячені спортивним товариствам Дрогобиччини “Сокіл” та “Луг” першої третини XX ст.<sup>8</sup> З огляду на це, у пропонованій статті комплексно досліджено діяльність спортивних товариств “Сокіл” і “Січ” у с. Уличному в 1909 – 1914 рр. Нижня межа – це заснування “Сокола”, верхня – початок Першої світової війни.

Джерельну базу дослідження склали документи Центрального державного історичного архіву України у Львові, організаційні видання, періодика, спогади. У статті використано документи з таких фондів ЦДІА України у Львові: 146 (Галицьке наміс-

ництво, м. Львів), 312 (“Українське спортивне товариство “Сокіл-Батько”, м. Львів”), 348 (“Товариство “Просвіта”, м. Львів”), 847 (“Головний січовий комітет гімнастичного і пожежного товариства “Січ”, м. Львів”) та ін. Більшість із друкованих видань є бібліографічною рідкістю та містяться у фондах Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського, Наукової бібліотеки Львівського національного університету імені Івана Франка, бібліотеки Центрального державного історичного архіву України у Львові, Львівської національної наукової бібліотеки імені Василя Стефаника, Львівської обласної універсальної наукової бібліотеки, Музею-архіву пластового руху у Львові, приватних збірках.

Перші українські товариства з назвою “Сокіл” з’явилися з ініціативи Василя Нагірного у 80 – початку 90-х рр. XIX ст., зокрема у с. Рудно біля Львова, с. Денисові біля Тернополя, с. Купчинці і с. Настасів Тернопільського повіту, с. Гарбузові Золочівського повіту, с. Чехи Бродівського повіту та ін.<sup>9</sup> Однак цілеспрямованим організаційним поширенням сокільського руху серед українців у Галичині слід вважати установчі загальні збори товариства “Сокіл”, що відбулися 11 лютого 1894 р. у Львові<sup>10</sup>. На них було визначено основні напрямки діяльності та розроблено подальший план роботи сокільської організації в Галичині.

На початку XX ст. сокільські осередки виникають у багатьох містах та селах Галичини. Крім руханкових масово реєструються пожежні сокільські товариства. У 1902 р. в Галичині їх зареєстровано 5, 1903 р. – 64, 1904 р. – 100, 1905 р. – 73, 1906 р. – 76, 1907 р. – 54, 1908 р. – 28, 1909 р. – 65, 1910 р. – 136, 1911 р. – 59<sup>11</sup>. Не обійшов цей процес і Дрогобиччину. Тут також створюються сокільські товариства. Звіт гімнастичного товариства “Сокіл” у Львові за 1903 р. вказує на те, що за даний період у Дрогобичському повіті діяло лише одне сокільське товариство<sup>12</sup>.

Про спробу заснувати товариство “Сокіл” в Уличному є відомості з документів, які датуються 1906 р. Зокрема зберігся лист студента Львівської політехніки Теофіла Горницького до керівництва сокільського руху у Львові. Лист датований 28 серпня 1906 р. У ньому зазначалося: “Хвальне Товариство! Прошу дуже о прислання на мою адресу статута Товариства гімнастичного “Сокіл” і всіляких інформаційних книжочок та друків, які потрібні суть до основного підготовлення ґрунту а опісля заложення філії Хвального Товариства в Уличнім. З глибоким поважанням Теофіль Горницький студ[ент] політехніки. п. п. Гаї – вижні коло Дрогобича”<sup>13</sup>. На це звернення сокільська організація у Львові відреагувала миттєво. 1 вересня 1906 р., після отримання листа, в Уличне було відправлено поштою статут “Сокола”. Однак із нез’ясованих причин товариство так і не було організоване та зареєстроване упродовж наступних двох років. Можливо цьому завадило існування в Уличному товариства “Січ” – своєрідного конкурента “Сокола”<sup>14</sup>, яке мало подібні завдання<sup>15</sup>. Про це свідчать питальники Головного комітету січового (ГКС). Їх було розіслано усім січовим осередкам Галичини у 1909 р.<sup>16</sup> Друкований бланк звіту ГКС містив 34 питання, які охоплювали різні аспекти діяльності січових товариств. У ЦДІА України у Львові зберігаються два питальники (звіти) організації “Січ” у Верхніх Гаях. Кошовий цього товариства і водночас писар Іван Скоропад у звіті, датованому 24 березня 1910 р., на питання № 28 “Котрі сусідні “Січи” добре розвиваються, а котрі сплять?” писав таке: “в Гаях нижних Бінич далі Завадів Нежухів Голобутів Улично. І такі Побічні Села”<sup>17</sup>. Подібна інформація про с. Улично подана Іваном Скоропадом у звіті товариства “Січ” у Верхніх Гаях, датованому 28 березня 1910 р.: “в Гаях нижних і Улично і Другі Села Побічні Із Повіту Дрогобицького”<sup>18</sup>. Про “Січ” в Уличному також згадував у своїх спо-

минах Михайло Костецький: “Про історію села до 1930 року мені дуже мало відомо. Пам’ятаю уривки розповідей про те, що до Першої світової війни в селі була діяльна “Січ”. Моя мати мала січову ленту й зберігала її аж до війни 1939 р. як пам’ятку”<sup>19</sup>. Ці дві невеличкі нотатки у звітах та спогади М. Костецького свідчать про те, що в с. Уличному існувало товариство “Січ”. Виникає закономірне питання: коли було засноване і скільки часу проіснувало товариство “Січ”? З’ясування цих проблемних моментів залишається відкритим і досі. Всі крапки над “і” зможуть розставити інші документи, які ще не віднайдені і не введені до наукового обігу. Про діяльність товариств “Січ” на Дрогобиччині коротку інформацію подано у таблиці 1.

Таблиця 1

**Інформація про товариства “Січ” на Дрогобиччині станом на кінець березня 1910 р.<sup>20</sup>**

№ п/п	Населений пункт	Дата заснування товариства	Кошовий	Чисельність членів			Чисельність членів, які мали січові ленти
				жінок	мужчин	разом	
1.	Бінич Гаї Нижні	1908 р.	Стецько Іван	–	30	30	15
2.	Гаї Вижні	1908 р.	Скоропад Іван	–	9	9	–
3.	Модричі	1908 р.	Махур Теодор	9	15	24	24
4.	Нагуєвичі	1908 р.	Риб’як Гнат	2	43	45	43
5.	Попелі	15.08.1908 р.	Винар Стефан	15	45	60	60
6.	Раневичі	1905 р.	Едліцький Олекса	–	36	36	10
7.	Тустановичі	1909 р.	Когут Іван	6	55	61	61
8.	Якубова Воля	1908 р.	Мельник Федь	–	50	50	50
<b>Разом</b>				<b>32</b>	<b>283</b>	<b>315</b>	<b>263</b>

У 1906 р. на Дрогобиччині не вдалося зареєструвати жодного осередку “Сокола”. Діяльність проводило лише 6 товариств<sup>21</sup>. Зі звіту гімнастичного товариства “Сокіл” у Львові за 1908 р. можна зробити висновок про те, що на території дрогобицького повіту діяли 9 сокільських товариств<sup>22</sup>. До них належали: “Сокіл” у Вороблевичах (заснований 1905 р.), “Сокіл” у с. Довге (засн. 1905 р.), “Сокіл” у Дрогобич-Завіжне (засн. 1907 р.), “Сокіл” у Дрогобич-Задвірне (засн. 1905 р.), “Сокіл” у с. Опака (засн. 1905 р.), “Сокіл” у с. Підбуж (засн. 1905 р.), “Сокіл” у с. Ріпчиці (засн. 1904 р.), “Сокіл” у Трускавці (засн. 1908 р.), “Сокіл” у Ясениці-Сільній (засн. 1907 р.)<sup>23</sup>. Всього в Дрогобицькому повіті нараховувалося 306 членів товариства “Сокіл”, з яких 265 мужчин і 41 жінка. “Соколи” та “Січі” проводили курси з пожежної справи, що тоді набули актуальності. Переважно їх забезпечували інструктори з товариства “Сокіл” у Львові. 4 жовтня 1908 р. один із таких курсів відбувся для членів сокільської організації у Трускавці<sup>24</sup>. За гасіння пожеж у 1908 р. від “Дністра” товариства “Сокіл” отримали 94 нагороди. Серед інших, нагородження удостоїлося товариство “Сокіл” у Ріпчицях<sup>25</sup>.

У 1909 р. на Дрогобиччині створюється товариство “Сокіл” у Болахівцях та Уличному. 26 вересня завдяки заходам свідомих людей, зокрема Василя Пупіни (Федьового), Олекси Гавдяка, касира місцевої спілки ощадності і дяка засновано пожежне товариство у Болахівцях. З цієї нагоди в село прибули представники товариств “Сокіл” з Ріпчиць та Довгого з громадським діячем о. Михайлом Бачинським. Урочисті збори відкрив о. М. Бачинський. У промові він наголосив на всіх позитивних моментах, що може мати такого плану товариство для села. Крім цього, виступили декілька членів товариств “Сокіл” з Ріпчиць та Довгого. Після урочистої програми членами організації стало понад 50 осіб. З приводу відкриття “Сокола” в Болахівцях у львівській газеті “Народне Слово” зазначалося: “Одушевлене присутних було велике і дай Боже, щоби той запал не устав, але власне тепер як найбільше проявив ся”<sup>26</sup>. І дійсно запал не зменшився. Доказом цього стало заснування сокільського товариства в Уличному.

25 травня 1909 р. керівництво “Сокола-Батька”<sup>27</sup> у Львові отримало листа від Теодора Грушкевича з Уличного<sup>28</sup> такого змісту: “Хвальне Товариство! У нас в Уличнім хочать люди закладати “Сокола”. Тож прошу ласкаво прислати нам потрібні друки, папери, інформації, статута і все, що треба до отвореня. Прошу прислати як наскорше, щоб ще в сьому тижни можна внести поданя. Гаразд! Прошу слати на адресу: о. Теодор Грушкевич сотрудник. Улично п[ошта] Гаї вижні”<sup>29</sup>. І знову, як у 1906 р., 25 червня 1909 р. в Уличне було відправлено поштою відповідний статут<sup>30</sup>, а 2 червня – літературу з “Пожарництва” і “Муштри”<sup>31</sup>. До комітету засновників сокільського товариства в Уличному ввійшли: парох Теодор Грушкевич, Іван Кузів, Михайло Братковський, Петро Кінаш, Василь Сирватка, Лько Куцюк, Михайло Кінаш, Михайло Гутникович, о. М. Горницький і Федір Дмитришин<sup>32</sup>. Ними був підписаний відповідний статут, який 1 червня надіслано до Львова. Львівський “Сокіл” зайнявся подальшою реєстрацією товариства. Відповідне звернення і документи були надіслані в Галицьке намісництво 4 червня 1909 р.<sup>33</sup>

У статуті “Сокола” в Уличному визначалася мета і завдання організації, перехідні положення у разі заборони діяльності та інші питання, зокрема:

§ 1. Товариство має назву “Пожарна філія львівського Товариства гімнастичного “Сокіл” в Уличнім.

§ 2. Місцем перебування Товариства єсть село Улично.

§ 3. Цілю Товариства єсть плекане гімнастики взагалі, а передовсім гімнастики, котра би чинила членів здібними до несеня зорганізованого ратунку житя і майна, не тілко при пожежи, але також в случаю інших елементарних нещасть, які могли би приключити ся в селі Уличнім і околици.

§ 4. Товариство сповняє ту задачу через проваджене вправ пожарних і гімнастичних для членів Товариства, як також через удержуване стягу (корпусу) пожарного заосмотреного в потрібні прибори і прилади.

§ 5. Крім пожарництва і гімнастики уряджують ся в Товаристві також вправи в стрілянню до ціли, їзди на кони, плаваню, веслованю, борбництві, їзді на скороходах, співі і музиці. Товариство удержує також бібліотеку і передплачує фахові часописи, як також уряджує забави, прогульки, концерти, відчити і представлення аматорські в користь Товариства. [...]

§ 36. В разі розвязаня Товариства в иншій дорозі, як ухвалою загальних зборів, переходять фонди і ціле майно Товариства на Товариство гімнастичне “Сокіл” у Львові, для піддержуваня цілий, які мало розвязане Товариство.

§ 37. Перших членів приймають підписані і скликають перші загальні збори до вибору старшини і комісії ревізійної”<sup>34</sup>.

Упродовж липня 1909 р. у с. Уличному відбувався активний процес підготовки до урочистого відкриття сокільського товариства. Про це свідчить листування комітету засновників під головуванням Теодора Грушкевича з львівськими соколами<sup>35</sup>. На урочистості було запрошено представників “Сокола-Батька”, однак даних, які б підтверджували їх прибуття в Уличне, на разі не віднайдено. Швидше за все, були представники стрийського “Сокола”, оскільки Уличне організаційно підпорядковувалося області Стрий. 28 липня 1909 р. часопис “Свобода” розмістив невелику замітку від комітету засновників уличнянського сокільського товариства такого змісту: “Відкрите “Сокола” відбуде ся в Уличнім п[овіту] Дрогобич дня 1 серпня с[ього] р[оку] о год[ині] 3 попол[удне]. По зборах відограють члени місцевої Читальні “Просьвіти” драму Гр[игорія] Цеглинського “Лихий день”. Просимо сусідних Соколів і Читальників”<sup>36</sup>. 1 серпня 1909 р. в Уличному відбулися Загальні Збори, які юридично затвердили діяльність товариства<sup>37</sup>.

Перші кроки для молодшої організації виявилися нелегкими. 27 вересня 1909 р. було випущено відозву із підписами голови Василя Сирватки, начальника стягу Михайла Братковського і справника Федя Гамалія. З огляду на унікальність змісту, історичну вагу та інформативність публікуємо її без скорочень: “Наше товариство “Сокол” в Уличнім відноситься до товариства Батька сокола<sup>38</sup> у Львові щоби Батько сокол був так добрий і помістив понизше написану відозву в “Народнім Слові” і “Свободі” а також просимо щоби Батько сокол додав ще і від себе пару сьлів заохоти. Відозва. Наше товариство “Сокол” в Уличнім єсть ще дуже молоденьке, бо заледво минуло 8 неділь від его заложеня. І товариство розвивалось би дуже гарно коби мало свій приют. Єст у нас правда читальня Просьвіти і має дві салі, одну навіт досит простору коли біда що не єст упорядкована, скрізь діри, скрізь сьвітиться і зкрізь вітер віє! А ту біда, бо Читальню як прибудовувала ту більшу салю то затягнуто величезний довг! І докіль був у нас головою читальні молодий сьвященик о. М. Горніцький дотий читальня яко тако дихала! Тепер він відийшов від нас. Члени опустили читальню і нема кому зайнятися упорядкувати Читальню і довг виповнити! Отож тепер Виділ Читальні відступив ту більшу салю неокінчену для Сокола під усьлівем що Сокол має сплатити довг і викінчити, значит виліпити з обох боків зі двору і зі середини і покрити бляхою і много ще дечого і нічого і тогди та саля зістане власностию “Сокола”. Ну, други “соколи” скажете Боже вам допоможи. Ба! Ми ту до вас відзиваємось, допоможіт нам і ви своїми складками той дім викінчити і довг виповнити! Ми сами не в силі! Що ж нас ту єст всіх членів соколів всего 40 і то самі молоді хлопці всего єст з старших нас господарів! А ту самого довгу єст щось поверх 600 корон. І тому ми до вас відзиваємось брати соколи допоможіт нам викінчити власного гнізда і сьпільними силами все зробимо! Ви нам нині, Ми вам завтра! І думаємо що наша відозва не прогомонить марно, як віте[r] серед пустого поля! Ми є повной віри і надії що не бракне а ні одного гнізда котре би не прислало від себе вдовину лепту. А також взиваєм і інші наші товариства як також і одиниці прийти нам у поміч зі своїми датками. Даткі просимо висилати на сьлїдуючу адресу: Петро Кінаш, [син] Луця о п[ошта] Гаї – вижні село Улично. Гаразд. Ще слово до Батька сокола просимо Батька сокола подібну відозву написати і до Громадського голосу до Січовиків! Гаразд”<sup>39</sup>.

Керівництво “Сокола-Батька” у Львові взяло до уваги відозву “Сокола” в Уличному. Її витяг було поміщено у львівських часописах. Зокрема у “Народному Слові” заначалося: “Позір! “Сокол” в Уличнім відкликує ся до Дружних Товариств о поміч при докінченю власного дому. Датки належить надсилати на адресу: Петро Кінаш, син

Луця, в Уличнім, почта Гаї вижні”<sup>40</sup>. На разі не віднайдено даних про те, як вирішилася справа із пошуком коштів. До слова, фінансові проблеми супроводжували більшість сокільських товариств у Галичині. Кошти потрібно було збирати на проведення свят, імпрез; закупівлю пожежного та спортивного спорядження, одностроїв, печаток, прапорів, членські внески для “Сокола-Батька” у Львові тощо. Певним чином цьому допомагали членські внески, які були обов’язковими для членів організації. Однак, вони були мізерними тому не могли покрити більшість організаційних видатків.

Упродовж перших місяців діяльності “Сокіл” у с. Уличному проводив колосальну роботу для того, щоб зміцнити свої позиції. Після проведення Загальних Зборів замовлено печатку товариства. Її перший відбиток зафіксовано на вище опублікованій відозві від 27 вересня 1909 р. Відбиток печатки був круглий, без зображення, діаметр 27 мм, із легендою (написом) “СОКІЛ В УЛИЧНІМ”, текст розділений двома зірочками і двома хрестиками. Для печатки використовували фіолетове та червоне чорнило. Печатку застосовували щонайменше до початку Першої світової війни. Також в Уличному проходили деякі ротації у керівному складі сокільського товариства. Згодом функції справника почав виконувати Михайло Николин<sup>41</sup>. 16 січня 1910 р. відбулися Загальні Збори уличнянської сокільської організації. На них обрано нове керівництво товариства, до якого увійшли: голова – Гнат Гаврилів, начальник стягу – Василь Сирватка, містоначальник (заступник) стягу – Василь Стефанків, 3 виділових (членів правління) – Василь Білан, Петро Кінаш, Олекса Бекеш; справник – Василь Білан; 3 члени ревізійної комісії – Олекса Стефанків, Іван Кузів, Андрусь Савчин<sup>42</sup>.

У 1910 р. в Галичині зареєстровано 136 товариств “Сокіл”. На Дрогобицький повіт з них припадало 2 товариства, а саме в Східниці та Губичах<sup>43</sup>. У 1910 р. “Сокіл-Батько”, як і в попередніх роках, проводив руханкові та пожежні курси для сокільських осередків з метою підвищення кваліфікації членів. Так, 20 пожежних курсів відбулося в сокільських товариствах Галичини. На Дрогобищині їх не проводили<sup>44</sup>. Натомість 25 грудня 1910 р. на один з таких курсів до Львова було запрошено представників товариства “Сокіл” з Уличного. Однак, через хворобу, начальник стягу не зміг взяти в даному заході участь. Тому керівництво сокільської організації в Уличному звернулося із проханням до товариства “Сокіл-Батько” про надіслання відповідних методичних матеріалів з даного курсу<sup>45</sup>.

За повідомленнями сокільського періодичного видання “Вісти з Запорожа”, що виходило друком у Львові, станом на серпень 1911 р. у Дрогобицькому повіті налічувалося 16 товариств, в тому числі і “Сокіл” в Уличному. Для порівняння в сусідніх повітах, наприклад в Стрийському було 49 товариств (кількість подана разом зі сколівським повітом), Самбірському – 7, Турківському – 1<sup>46</sup>.

Станом на 15 березня 1912 р. під керівництвом “Сокола-Батька” працювало 760 пожежних товариств, серед яких 196 під назвою “Січ”<sup>47</sup>. На Дрогобицький повіт припадало 17 товариств, 2 з яких під назвою “Січ”. На той час Сколівський повіт налічував 13 товариств (2 товариства під назвою “Січ”), Стрийський – 37, Турківський – 3 (2 товариства під назвою “Січ”). Станом на 15 жовтня 1912 р. Дрогобищина входила до IV області Стрий. Вказувалася адреса 26 округу Дрогобич, а саме: “Сокіл” у Дрогобичі, вул. Горішна Брама, будинок п. Тумідайського<sup>48</sup>. Зі звіту товариства “Сокіл-Батько” випливає, що наприкінці 1912 р. у 26 окрузі Дрогобич налічувалося 18 товариств (3 з них під назвою “Січ”). 26 округ Дрогобич входив до IV області Стрий. Окрім 26 округу до складу області включено: 24 округ Стрий – 37 товариств, 25 округ Сколе – 14 товариств (одне під назвою “Січ”), 27 округ Долина – 17 товариств, 28 округ Жидачів

– 14 товариств (одне під назвою “Січ”), 29 округ Журавно – 8 товариств (одне під назвою “Січ”)<sup>49</sup>.

Цікавим джерелом, найбільш повнішим за весь період існування товариств “Сокол”, є звіт за 1912 – 1913 рр. діяльності, який склала організаційна секція “Сокола-Батька”. Згідно з ним, на 30 червня 1913 р. усіх сокільських товариств у Східній Галичині нараховувалося 886, а саме: “Сокол-Батько” у Львові як центральне товариство, 30 руханкових товариств “Сокол”, 550 руханково-пожежних товариств “Сокол”, 305 руханково-пожежних “Січей”. Вищевказаний звіт надіслало 596 товариств із 886 існуючих<sup>50</sup>. Щодо такої кількості звітів можна зробити наступні висновки. По-перше, товариства, які не прислали звітів, розвивалися слабо, або взагалі припинили існування. По-друге, була певна безвідповідальність з боку керівництва багатьох осередків. Старшина товариства “Сокол-Батько” перед Першою світовою війною і в міжвоєнний період весь час наголошувала на тому, що кожне товариство повинне надсилати звіти, для того щоби центр – “Сокол-Батько”, який містився у Львові, мав конкретні показники із діяльності сокільського руху. Це давало змогу зорієнтуватися у ситуації на місцях, а також стимулювати, допомагати окремим осередкам, в яких виникали проблеми, чи то у внутрішній роботі, чи то з владою, чи з інших причин. В одному із видань товариства “Сокол-Батько” зазначалося: “Старшина (осередків – А. С.) стало повинна повідомляти “Сокол-Батько” про всі свої події в товаристві, що Товариство робить і що думає робити. Старшина не сміє забути прислати “Соколови-Батькови” річні звіти і протоколи Загальних Зборів. Чим більше буде товариство переписуватися з головним товариством у Львові, тим легше буде можна у всіх зарадити, а кошта листів не є такі великі. Не забувайте читати “Руханку і Спорт” і пишть як най частіше до “Сокола-Батька”. Пишіть як вмієте, але пишть. Бо скажіть, звідки “Сокол-Батько” буде знати, що бракує у Вашім товаристві, як Ви не пишете?”<sup>51</sup>. Вертаючись до вищезадекларованого звіту за 1912 – 1913 рр. зазначимо, що 596 товариств, які прислали звіт, налічували 27335 чоловіків та 5382 жінки, що разом становило 32717 осіб. Вартість інвентаря і нерухомості складала 150900,84 корон, а готівки – 76673,14 корон, разом – 226573,98 корон<sup>52</sup>. Окрім цього, 596 товариств мали 868 сокільських одностроїв, 90 козацьких, членів в одностроевих шапках та лентах нараховувалося 7454, а лише в лентах 5543, 30 оркестрів та 128 прапорів. Вартість прапорів становила 24198,69 корон<sup>53</sup>. Руханково-пожежні осередки гасили пожежі 611 разів (406 разів у своїх місцевостях, 205 – по сусідству) у 1912 р.

Для покращення координування діяльності окремих осередків старшина “Сокола-Батька” й надалі зберігала поділ Галичини на області та округи. Їхня кількість впродовж початку ХХ ст. не була сталою і залежала від багатьох чинників. Так, у листопаді 1909 р. у Галичині налічувалося 54 округи та 12 областей<sup>54</sup>, а на 30 червня 1913 р. їхня кількість збільшилася, відповідно до 55 та 14<sup>55</sup>. Товариства “Сокол” та “Січ” на Дрогобиччині входили до 26 округу Дрогобич IV області Стрий та до 19 округу Самбір III області Самбір (див. таблицю 1.3). Загальна кількість товариств “Сокол” та “Січ” становила 20 осередків, з яких 2 в 19 окрузі, 18 – в 26 окрузі. Щодо статистичних даних, то 11 товариств з 20 існуючих звітів не прислали, тому важко твердити, чи навіть припускати, яка ситуація в них була насправді, зокрема чи вони мали однострої, прапори, відзнаки та іншу атрибутику. До таких осередків належали: “Січ” у Мокрянах, “Січ” у Вацовичах, “Сокол” у Вороблевичах, “Січ” у Дрогобичі, “Сокол” у Дрогобич-Задвірне, “Сокол” у Горуцько, “Сокол” у Губичах, “Сокол” у с. Опака, “Сокол” у с. Підбуж, “Сокол” у Раделичах, “Сокол” у Східниці. Інші 9 товариств подали звіти до Львова, однак

вони містили не завжди повну інформацію. Це такі товариства: “Сокіл” в Ортиничаях, “Сокіл” у Дрогобич-Завіжне, “Сокіл” у Болахівцях, “Сокіл” у с. Довге, “Січ” у с. Орів, “Сокіл” у с. Ріпчиці, “Сокіл” у Трускавці, “Сокіл” у с. Уличне, “Сокіл” в Ясениці Сільній. Головою товариства “Сокіл” у с. Уличне на той час був Михайло Братковський, начальник – Василь Стефанків. Усього осередок об’єднав 99 членів-мужчин, маючих у розпорядженні один чотириколісний вогнегасник. Вартість інвентарю і нерухомості уличнянських соколів становила 50 корон. Підсумовуючи інформацію у звіті, отримуємо такі показники на Дрогобиччині: 428 мужчин, 89 жінок, що разом становить 517 осіб, вартість інвентаря та нерухомості – 1069,70 корон, готівка в касі – 722,13 корон, вогнегасники: 3 чотириколісні, 2 двохколісні, 2 переносні; 3 прапори<sup>56</sup>. З цього можна зробити й висновок про те, що “Сокіл” в Уличному за чисельністю членів був другим осередком. На нього припадало 19,1 %, тобто близько 1/5 від усіх соколів Дрогобиччини.

Таблиця 2

Інформація про товариства “Сокіл” і “Січ” в області Стрий за 1911 і 1912 рр.<sup>57</sup>

№ і центр округу	1911 р.			Разом	1912 р.				Разом
	руханкові “Соколи”	пожежні “Соколи”	“Січі”		руханкові “Соколи”	пожежні “Соколи”	“Січі”	зміна назви з “Сокола” на “Січ”	
24. Стрий	1	36	–	37	–	–	–	–	37
25. Сколе	–	12	2	14	–	–	–	1	14
26. Дрогобич	–	15	2	17	–	–	1	1	18
27. Долина	1	11	4	16	–	1	–	–	17
28. Жидачів	–	11	3	14	–	–	–	1	14
29. Журавно	–	5	2	7	–	–	1	–	8
<b>Разом</b>	<b>2</b>	<b>90</b>	<b>13</b>	<b>105</b>	<b>–</b>	<b>1</b>	<b>2</b>	<b>3</b>	<b>108</b>

З періодики того часу відомо, що товариство “Сокіл” в Уличному взяло участь в урочистій церемонії посвячення прапора сокільським осередком у Трускавці. Захід відбувся 21 серпня 1910 р.<sup>58</sup>. Урочистості з цієї нагоди проходили на церковному цвинтарі, після служби Божої. На службі Божій того дня велика трускавецька церква була переповнена жителями не тільки з Трускавця, а також із сусідніх населених пунктів. В урочистостях активну участь взяла українська інтелігенція з Трускавця, а також особи, які перебували там на оздоровленні. Після богослужіння на церковному цвинтарі відбулося посвячення прапора. Церемонію провели отці Омелян Дольницький, М. Сояковський і Лев Горалевич<sup>59</sup>. Забивали цвяшки в древко прапора “хресні родичі”, зокрема відомо декілька їхніх прізвищ, а саме: дружина професора гімназії з Коломиї пані Насальська, пані Криськова зі Ступниці, пан Винницький з Чернівців<sup>60</sup>. Співав міщанський хор з Дрогобича. Після церемонії посвячення відбувся святковий похід, в якому взяли участь товариства “Сокіл” з Ріпчиць, Уличного, Довгого, Болаховець, Дрогобича, Стрия і Завадова, а також товариства “Січ” з Монастирця, Сільця, Модрича, Тустанович і Дрогобича – разом понад 500 осіб. Усіх учасників святкуван-



ня налічувалося понад 2 тис. осіб. Захід закінчився співом національного гімну “Ще не вмерла Україна”. Чистий дохід з урочистостей (понад 200 корон) призначили на будову нової читальні<sup>61</sup>. Посвячення прапора товариства “Сокіл” у Трускавці та заходи, що його супроводжували, пройшли на досить високому рівні, про що зазначалося в тогочасній пресі. Однак ним були незадоволені деякі місцеві поляки, які дорікали дрогибичькому старості за те, що той дозволив провести такі святкування<sup>62</sup>.

Наразі невідомо, чи організація “Сокіл” в Уличному планувала замовити прапор перед Першою світовою війною та що було зображено на прапорах сокільських товариств Ріпчиць і Трускавця. Спираючись на традиції, які на той час існували, на сокільських прапорах найчастіше поміщали зображення Лева, святого Михаїла, князів Володимира та Ольги, представників Козаччини – Богдана Хмельницького, Івана Богуна, Івана Мазепи<sup>63</sup>. На прапорі товариства “Сокіл-Батько” у Львові, який посвятили 10 вересня 1911 р., з однієї сторони зображено коронованого Лева, що спирається лапами на скелю, з іншої – святого Михаїла з опущеним мечем у правій руці та піхвами у лівій<sup>64</sup>. Аналогічне зображення присутнє на прапорі товариства “Сокіл” у Стрию<sup>65</sup>. Серед усіх січових прапорів, які посвятили перед Першою світовою війною, на особливу увагу заслуговує прапор “Січі” із Ясениці Сільної, що неподалік Дрогобича (тепер Дрогобицький р-н Львівської обл.). Цей прапор до жовтня 1917 р. був прапором Легіону УСС<sup>66</sup>.

Відомо, що до 6 жовтня 1913 р. уличнянські соколи пожертвували 5 корон на закупівлю землі під стадіон “Сокола-Батька” “Український Город” у Львові<sup>67</sup>. Про напрямки роботи “Сокола” в Уличному у 1914 р. архівних документів та інших джерел розшукати не вдалося. Можливо уличнянські соколи брали участь у Шевченківському Ювілейному Здвизі у Львові, що відбувся упродовж 27 – 29 червня 1914 р.<sup>68</sup>. Цей захід пройшов надзвичайно урочисто із максимальним залученням української молоді зі всіх куточків Галичини. У Шевченківському Здвизі взяло участь понад 12 тисяч осіб, у тому числі члени “Січі”, “Сокола” (9581 членів)<sup>69</sup>, “Пласту”, Українських Січових Стрільців, СТ “Україна” та ін. Напередодні Першої світової війни сокільська організація налічувала 988 осередків<sup>70</sup>, січова – понад 900<sup>71</sup>.

Таким чином, напередодні Першої світової війни в Уличному проводили діяльність два спортивні товариства “Сокіл” та “Січ”. Проаналізовані документи та матеріали дають можливість розкрити діяльність спортивного товариства “Сокіл” в Уличному, натомість, не дають повністю реконструювати становлення та розвиток січової організації. З’ясування цих питань допоможе віднайдення та введення до наукового обігу нових джерел. Товариства “Сокіл” та “Січ” в Уличному, як правило, виконувало розпорядження центральних керівних органів, зокрема, соколи – “Сокола-Батька”, який знаходився у Львові; січовики – з 1908 по 1912 рр. “Головного січового комітету”, з 1912 по 1914 рр. “Українського січового союзу”. За п’ять років свого існування, керівництво уличнянських соколів особливу увагу приділяло кількісному та якісному зростанню членів. З цією метою проводилися різноманітні вишколи та курси в Уличному, на Дрогобиччині, у Львові: пожежні, спортивні, культурно-просвітницькі тощо. Уличнянські соколи намагалися всіма легальними шляхами покращити матеріально-технічне забезпечення товариства. Результатом цього стало придбання пожежного інвентаря, облаштування домівки та зростання вартості нерухомості. На подальшу діяльність “Сокола” в Уличному та Сокільства загалом вплинули події Першої світової війни та Української національної революції 1917 – 1921 рр. Невдовзі члени цієї організації, а також січовики, пластуни, січові стрільці, члени спортивних товариств попо-

внили лави Легіону Українських січових стрільців, брали активну участь у розбудові Західноукраїнської народної республіки, воювали у лавах Української галицької армії тощо. На фронтах Першої світової війни соколи зі зброєю в руках самовіддано боролися за майбутню долю України.

<sup>1</sup> Сокільське гасло, яке з'явилося у 1911 р. Докладніше див.: Боберський І. Українське сокілство... – С. 11–12. – (Сокільська бібліотека, ч. 7).

<sup>2</sup> Нагірний В. З моїх споминів / В. Нагірний // Нагірні, Леви: історія родини. Статті, спогади, наукові розвідки, архівні матеріали / [авт. тексту, упорядкув. Х. Лев, В. Лев, Н. Філевич]. – Львів, 2000. – С. 89; Вацеба О. М. Сокільський рух в Галичині наприкінці XIX – початку XX ст. (ідейні та організаційні аспекти) / О. М. Вацеба // “Сокіл-Батько”: спортивно-руханкове товариство у Львові. Альманах 1894–1994 / [упорядник А. Благітка]. – Львів: Основа, 1996. – С. 19–22; Рік Івана Боберського у Львівській області. З нагоди 140-річчя від дня народження Батька українського тіловиховання. Листівка / [авт.: Ярослав Тимчак, Андрій Сова]. – Львів: ЛДУФК, 2013. – Вип. 9. – 2 с.; Іван Боберський – Батько українського тіловиховання. Листівка / [авт.: Ярослав Тимчак, Андрій Сова]. – Львів: ЛДУФК, 2013. – Вип. 10. – 2 с.; Кирило Трильовський – провідний діяч українського спортивно-гімнастичного руху. Листівка / [авт.: Я. Тимчак, А. Сова]. – Львів: ЛДУФК, 2014. – Вип. 11. – 2 с.; Карпатський лещетарський клуб: національний досвід спортивної традиції. Листівка / Авт.: А. Сова, Я. Тимчак, І. Яремко. – Львів: ЛДУФК, 2014. – Вип. 13. – 2 с.; Сова А. Сфрагістичні пам'ятки січового руху в Галичині першої третини XX століття / А. Сова. – Львів: ЛДУФК, 2014. – 72 с. – (Серія 1. Дослідження. Вип. 1).

<sup>3</sup> Центральний державний історичний архів України у Львові (далі – ЦДІА України у Львові). – Ф. 312. – Оп. 1. – Спр. 337. – Арк. 3–4, 8, 10, 12, 13; ЦДІА України у Львові. – Ф. 348. – Оп. 1. – Спр. 2618. – Арк. 1–4; Сова А. Листування Євгена Коновальця зі старшиною товариства “Сокіл-Батько” у Львові / А. Сова // Український визвольний рух. – Львів: Видавництво “Мс”, 2006. – Зб. 8. – С. 5–10.

<sup>4</sup> Марчук І. В. Командир УПА-Північ Дмитро Клячківський – “Клим Савур” / І. Марчук. – Рівне: видавець Олег Зень, 2009. – 168 с.

<sup>5</sup> Дем'ян Г. Генерал УПА Олекса Гасин – “Лицар” / Г. Дем'ян. – Львів: Інститут народознавства НАН України, 2003. – 648 с.

<sup>6</sup> ЦДІА України у Львові. – Ф. 312. – Оп. 1. – Спр. 287. – Арк. 6–7; ЦДІА України у Львові. – Ф. 312. – Оп. 1. – Спр. 616. – Арк. 88; Сова А. Діяльність Дмитра Гриця в організації Пласт / А. Сова // Дрогобицький краєзнавчий збірник. – Дрогобич, 2008. – Вип. X–XII. – С. 611–623; Сова А. Повідомлення про загибель шефа Головного Військового Штабу УПА Дмитра Гриця / А. Сова // Цитаделя: Львівський мілітарний журнал. – Рік 2010, частина 2 (4). – С. 71–75.

<sup>7</sup> Сова А. Спортивне життя села Уличного на Дрогобиччині у 1920-их рр. / А. Сова // Український селянин: Зб. наук. праць / [за ред. А. Г. Морозова]. – Черкаси: Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького, 2014. – Вип. 14. – С. 83–85.

<sup>8</sup> Сова А. Діяльність українських товариств “Сокіл” на Дрогобиччині / А. Сова // Дрогобицький краєзнавчий збірник. – Дрогобич: Коло, 2005. – Вип. IX. – С. 356–371; Сова А. Українські товариства “Луг” на Дрогобиччині / А. Сова // Дрогобицький краєзнавчий збірник. – Дрогобич, 2006. – Вип. X. – С. 436–447.

<sup>9</sup> Нагірний В. Працюймо, а Богъ намъ поможе! / В. Нагірний // Батьківщина. Газета політична и наукова, посвячена переважно справамъ народу. – Львів, 1886. – 17(7) марця. – Чис. 11. – С. 62–63; 2 цвѣтня (21 марця). – Чис. 13. – С. 75–76; 30 (18 цвѣтня). – Чис. 17. – С. 101–102; 28 (16) мая. – Чис. 21. – С. 122–123; 3 серпня (22 липня). – Чис. 30. – С. 182–183; 1887. – 14 (2) цвѣтня. – Чис. 15. – С. 86–88; 13 (1) мая. – Чис. 19. – С. 115; 20 (8) мая. – Чис. 20. – С. 120; 5 серпня (24 липня). – Чис. 31. – С. 186; 26 (14) серпня. – Чис. 34. – С. 201–202; 1888. – 15 (13) мая. – Чис. 21. – С. 132–133; 5 липня (23 червня). – Чис. 27. – С. 171; 14 (26) жовтня. – Чис. 43. – С. 267; 1889. – 18 (30) серпня. – Чис. 33. – С. 411; 16 (28) вересня. – Чис. 37. – С. 458, 460;

1890. – 11 (23) мая. – Чис. 20. – С. 272; 22 червня (4 липня). – Чис. 26. – С. 342; 12 (24) жовтня. – Чис. 42. – С. 523–524; 24 жовтня (5 листопада). – Чис. 43–44. – С. 548; 1891. – 25 січня (6 лютого). – Чис. 4. – С. 28; 17 (29) мая. – Чис. 20. – С. 123; 14 (26) червня. – Чис. 24. – С. 147; 26 липня (7 серпня). – Чис. 30. – С. 184; 13 (25) вересня. – Чис. 37. – С. 123; 29 листопада (11 грудня). – Чис. 48. – С. 291–292; Боберський І. Сокільський рух в австрійській Україні (Про роботу “Сокола-Батька”) / І. Боберський // Памяткова книжка Союзу Визволення України і календарь на 1917 рік з 103 ілюстраціями. – Відень: Накладом Союзу Визволення України, 1917. – С. 217; Боберський І. Сокільський рух в австрійській Україні (Про роботу “Сокола-Батька”) / І. Боберський // З Великого Часу. Український альманах з 98 ілюстраціями. – Київ–Львів–Відень, 1921. – С. 217; Нагірний В. З моїх споминів / В. Нагірний. – Львів, 1935. – 70 с.; ЦДІА України у Львові. – Ф. 312. – Оп. 1. – Спр. 12. – Арк. 1.

<sup>10</sup> Статут товариства “Сокіл” затверджений міністерством внутрішніх справ у Відні 26 липня 1893 р. і Галицьким намісництвом 3 серпня 1893 р. Див.: ЦДІА України у Львові. – Ф. 146. – Оп. 25. – Спр. 510. – Арк. 4–12 зв.; ЦДІА України у Львові. – Ф. 146. – Оп. 25. – Спр. 642. – Арк. 3–25 зв.; ЦДІА України у Львові. – Ф. 146. – Оп. 25. – Спр. 644. – Арк. 3–19; ЦДІА України у Львові. – Ф. 146. – Оп. 25. – Спр. 724. – Арк. 3–27 зв.; ЦДІА України у Львові. – Ф. 312. – Оп. 1. – Спр. 1. – Арк. 3; Перше руске товариство гімнастичне “Соколь” у Львові // Календарь Соколь на рік 1895 / Зладивь Володимирь Лаврѳвскій. – Львів: Накладомъ автора, 1894. – С. 3–8; Статут філії львівського Товариства гімнастичного “Сокіл”. – Львів, 1901. – С. 1; Статут пожеарної філії львівського товариства гімнастичного “Сокіл”. – Львів, 1909. – С. 1; Омельчук А. Трійцять п'ять літ / А. Омельчук // Сокільські Вісти. Орган Українського Сокільства. – Львів, 1929. – Вересень. – Чис. 9. – С. 2–4; Гайдучок С. Деякі цифри про сокільську організацію за 35 літ / С. Гайдучок // Сокільські Вісти. Орган Українського Сокільства. – Львів, 1929. – Вересень. – Чис. 9. – С. 7–10; 45-ліття Українського Сокільства // Сокільський календарець 1939 / [уложив Е. Жарський]. – Львів: Сокіл-Батько, 1938. – С. 29–31; Устав гімнастичного товариства “Сокіл” у Львові рр. 1892–1929 // “Сокіл-Батько”: спортивно-руханкове товариство у Львові. Альманах 1894 – 1994 / [упорядник А. Благітка]. – Львів: Основа, 1996. – С. 9–10.

<sup>11</sup> “Сокіл-Батько” // Вісти з Запорожа. – Львів, 1911. – Серпень. – Чис. 60. – С. 4.

<sup>12</sup> ЦДІА України у Львові. – Ф. 312. – Оп. 1. – Спр. 3. – Арк. 1; “Соколи” і “Січі” в 1903-ім році // Діло. – Львів, 1904. – 12(25) січня. – Чис. 8. – С. 1.

<sup>13</sup> ЦДІА України у Львові. – Ф. 312. – Оп. 1. – Спр. 731. – Арк. 1.

<sup>14</sup> Організаційні осередки, що підпорядковувалися товариству “Сокіл-Батько” могли мати дві назви “Сокіл” або “Січ”, що не заборонялося статутами. Перша “Січ” “Сокола-Батька” заснована 6 жовтня 1909 р. у Хмелевій (тепер Заліщинський р-н Тернопільської обл.) (докладніше див.: Двайцять літ “Сокола-Батька” // Календар “Вістий з Запорожа” на 1914. І річник. – Львів, 1913. – С. 202). Тому, вивчаючи історію початку ХХ ст., неприпустимо ототожнювати товариства “Січ” “Сокола-Батька” з аналогічними структурами під керівництвом К. Трильовського, що існували впродовж 1900 – 1930 рр. Прагнення до об'єднання в одну організацію були присутні, однак цей процес затягнувся і бажаних результатів не приніс. Про об'єднання січових та сокільських товариств часто писала тогочасна преса, вважаючи це найкращим кроком для зміцнення та розбудови єдиної молодіжної структури (див. наприклад: “Соколи” і “Січі” в 1903-ім році // Діло. – Львів, 1904. – 12 (25) січня. – Чис. 8 – С. 1–2; Б. Б. Не ділім ся, але єднаймо ся / Б. Б. // Народне Слово. – Львів, 1911. – 22 серпня. – Чис. 551. – С. 4–5; Брат з Запорожа. До згоди! Стаття надіслана з закордонної України // Народне Слово. – Львів, 1911. – 24 серпня. – Чис. 552. – С. 4–5); Кирило Трильовський – провідний діяч українського спортивно-гімнастичного руху. Листівка / Авт.: Я. Тимчак, А. Сова. – Львів: ЛДУФК, 2014. – Вип. 11. – 2 с.; Сова А. Кирило Трильовський: основні віхи життя / А. Сова // Країна Спорту. Студентський часопис ЛДУФК. Спецвипуск: Кирило Трильовський (1864 – 1941) видатний діяч українського спортивно-гімнастичного руху. – Львів, 2014. – [20 червня]. – С. 4–5. Однак, таке об'єднання не відбулося.

<sup>15</sup> ЦДІА України у Львові. – Ф. 146. – Оп. 58. – Спр. 2263. – Арк. 253–258; Статут тов. гімнастичного і сторожи огневої “Січ”. – Коломия: З печатні М. Білоуса, 1902. – 10 с.; Статут

тов. гімнастичного і сторожи огневої “Січ”. – Коломия: З печатні М. Білоуса, 1903. – 11 с.; Статут тов. гімнастичного і сторожи огневої “Січ”. – Коломия: З печатні М. Білоуса, 1908. – 11 с.; Сова А. Невідомі документи з історії товариства “Січ” в селах Гаї на Дрогобиччині / А. Сова // Бойківщина: Науковий збірник / [упор., ред. О. Німелович]. – Дрогобич: ВГО “Бойківське етнологічне товариство”; Коло, 2013. – Т. 4. – С. 859–880.

<sup>16</sup> ЦДІА України у Львові. – Ф. 847. – Оп. 1. – Спр. 4. – Арк. 6–7.

<sup>17</sup> ЦДІА України у Львові. – Ф. 847. – Оп. 1. – Спр. 2. – Арк. 176–177 зв.

<sup>18</sup> ЦДІА України у Львові. – Ф. 847. – Оп. 1. – Спр. 2. – Арк. 180–181 зв.

<sup>19</sup> Костецький М. Улично / М. Костецький // Дрогобиччина – земля Івана Франка. Збірник географічних, історичних та етнографічно-побутових і мемуарних матеріалів / Редакційна колегія: Адольф Гладилевич та ін. – Нью-Йорк–Париж–Сідней–Торонто, 1986. – Т. 3. – С. 400.

<sup>20</sup> Таблиця складена за: ЦДІА України у Львові. – Ф. 847. – Оп. 1. – Спр. 2. – Арк. 174–193 зв. Назви населених пунктів подано за тодішнім адміністративно-територіальним поділом. Пропущена або не вказана інформація позначена “–”.

<sup>21</sup> ЦДІА України у Львові. – Ф. 312. – Оп. 1. – Спр. 25. – Арк. 28 зв.

<sup>22</sup> Звіт гімнастичного товариства “Сокил” у Львові за рік 1908 // Народне Слово. – Львів, 1909. – 27 серпня. – Чис. 251–252. – С. 14.

<sup>23</sup> Сова А. Діяльність українських товариств “Сокил” на Дрогобиччині... – С. 356–371

<sup>24</sup> Звіт гімнастичного товариства “Сокил” у Львові за рік 1908 // Народне Слово. – Львів, 1909. – 24 липня. – Чис. 237. – С. 12.

<sup>25</sup> Звіт гімнастичного товариства “Сокил” у Львові за рік 1908 // Народне Слово. – Львів, 1909. – 27 серпня. – Чис. 251–252. – С. 14.

<sup>26</sup> Дрогобиччина (Новий “Сокил” в Болехівцях) // Народне Слово. – Львів, 1909. – 12 жовтня. – Чис. 271. – С. 6.

<sup>27</sup> У 1909 р. товариство “Сокил” у Львові змінило назву на “Сокил-Батько”. Див.: Франко Т. Історія і сучасний стан української руханки / Т. Франко // Ілюстрований народний календар на переступний рік 1924. – Коломия–Київ: Накладом вид-ва “ТРЕМБІТА”, 1923. – С. 120.

<sup>28</sup> ЦДІА України у Львові. – Ф. 312. – Оп. 1. – Спр. 731. – Арк. 2–2зв.

<sup>29</sup> ЦДІА України у Львові. – Ф. 312. – Оп. 1. – Спр. 731. – Арк. 2 зв.

<sup>30</sup> ЦДІА України у Львові. – Ф. 312. – Оп. 1. – Спр. 731. – Арк. 2.

<sup>31</sup> Сіяк Н. Рядові вправи (муштра) для сокильських товариств (в скороченому) / Н. Сіяк. – Львів: Накладом товариства гімнаст. “Сокил”, 1906. – 7 с.; ЦДІА України у Львові. – Ф. 312. – Оп. 1. – Спр. 731. – Арк. 3.

<sup>32</sup> ЦДІА України у Львові. – Ф. 312. – Оп. 1. – Спр. 731. – Арк. 5 зв.

<sup>33</sup> ЦДІА України у Львові. – Ф. 312. – Оп. 1. – Спр. 731. – Арк. 4.

<sup>34</sup> Статут пожежної філії львівського товариства гімнастичного “Сокил”. – Львів, 1909. – С. 1, 2, 15; ЦДІА України у Львові. – Ф. 146. – Оп. 1. – Спр. 3013. – Арк. 3–18; ЦДІА України у Львові. – Ф. 312. – Оп. 1. – Спр. 731. – Арк. 4–5 зв.

<sup>35</sup> ЦДІА України у Львові. – Ф. 312. – Оп. 1. – Спр. 731. – Арк. 4 зв. – 8 зв.

<sup>36</sup> Комітет основателів. Відкрите “Сокола” // Свобода. Політична, просвітна і господарська часопись. – Львів, 1909. – 28 липня. – Чис. 30. – С. 6.

<sup>37</sup> ЦДІА України у Львові. – Ф. 312. – Оп. 1. – Спр. 731. – Арк. 8.

<sup>38</sup> Насправді назва товариства була “Сокил-Батько”.

<sup>39</sup> ЦДІА України у Львові. – Ф. 312. – Оп. 1. – Спр. 731. – Арк. 9–10 зв.

<sup>40</sup> Позір! // Сокильські Вісти. – Львів, 1909. – 23 жовтня. – Чис. 11. – С. 2 як додаток до “Народного Слова” (Народне Слово. – Львів, 1909. – 23 жовтня. – Чис. 276. – С. 12); ЦДІА України у Львові. – Ф. 312. – Оп. 1. – Спр. 731. – Арк. 10 зв.

<sup>41</sup> ЦДІА України у Львові. – Ф. 312. – Оп. 1. – Спр. 731. – Арк. 11.

<sup>42</sup> ЦДІА України у Львові. – Ф. 312. – Оп. 1. – Спр. 731. – Арк. 12.

<sup>43</sup> Нові пожежні філії // Народне Слово. – Львів, 1910. – 27 жовтня. – Чис. 433. – С. 12; Звіт “Сокола-Батька” у Львові за рік 1910 // Вісти з Запорожжя. – Львів, 1911. – 30 березня. – Чис. 54–55. – С. 11–13.

- <sup>44</sup> Звіт “Сокола-Батька” у Львові за рік 1910 // Вісти з Запорожа. – Львів, 1911. – 30 березня. – Чис. 54–55. – С. 13.
- <sup>45</sup> ЦДІА України у Львові. – Ф. 312. – Оп. 1. – Спр. 731. – Арк. 13.
- <sup>46</sup> “Сокіл-Батько” // Вісти з Запорожа. – Львів, 1911. – Серпень. – Чис. 60. – С. 4.
- <sup>47</sup> Статистика пожежних філій “Сокола-Батька” // Вісти з Запорожа. – Львів, 1912. – 30 березня. – Чис. 67 (організаційне число). – С. 2–3.
- <sup>48</sup> Округи і області. Стан дня 15 жовтня 1912 // Вісти з Запорожа. – Львів, 1912. – 31 жовтня. – Чис. 72–74. – С. 16.
- <sup>49</sup> Звіт “Сокола-Батька” у Львові за рік 1912 // Вісти з Запорожа. – Львів, 1913. – 28 лютого. – Чис. 77–78. – С. 10.
- <sup>50</sup> Перепись “Соколів” і “Січей” “Сокола-Батька” з 1912/13 // Календар “Вістий з Запорожа” на 1914. І річник. – Львів: Наклад редакції “Вістий з Запорожа”, 1913. – С. 135; Думін О. Історія Легіону Українських Січових Стрільців 1914 – 1918 з 99 світлинами і 23 схемами / О. Думін. Львів: Видавнича Кооператива “Червона Калина”, 1936. – С. 14; Карпинець І. І. Галичина: Військова історія 1914 – 1921 років / І. І. Карпинець / [упоряд.: Стеблій Ф. І., Якимович Б. З.]. – Львів: Видавничий дім “Панорама”, 2005. – С. 35.
- <sup>51</sup> Порадник для пожежно-руханкових товариств “Сокіл” (зладила на підставі праці Семена Горука: “На соколиних крилах”, організаційна секція “Сокола-Батька”). – Львів: Накладом “Сокола-Батька”, 1926. – С. 30.
- <sup>52</sup> Перепись “Соколів” і “Січей” “Сокола-Батька” з 1912/13... – С. 135.
- <sup>53</sup> Перепись “Соколів” і “Січей” “Сокола-Батька” з 1912/13... – С. 135.; Звіт “Сокола-Батька” // Вісти з Запорожа. – Львів, 1914. – 14 березня. – Чис. 91. – С. 6.
- <sup>54</sup> “Сокіл-Батько” // Вісти з Запорожа. – Львів, 1911. – Серпень. – Чис. 60. – С. 4.
- <sup>55</sup> Перепись “Соколів” і “Січей” “Сокола-Батька” з 1912/13... – С. 82–135.
- <sup>56</sup> Перепись “Соколів” і “Січей” “Сокола-Батька” з 1912/13... – С. 94, 101, 102.
- <sup>57</sup> Таблиця складена за: Організаційна секція // Вісти з Запорожа. – Львів, 1913. – 28 лютого. – Чис. 77–78. – С. 10. Не вказана інформація позначена “–”.
- <sup>58</sup> З Трускавця // Діло. – Львів, 1910. – 8 н. ст. вересня (26 ст. ст. серпня) – Чис. 200. – С. 4.
- <sup>59</sup> Про посвячене прапора // Руслан. – Львів, 1910. – 10. вересня (28. серпня) – Чис. 193. – С. 3.
- <sup>60</sup> З Трускавця // Діло. – Львів, 1910. – 8 н. ст. вересня (26 ст. ст. серпня) – Чис. 200. – С. 4.
- <sup>61</sup> Про посвячене прапора // Руслан. – Львів, 1910. – 10. вересня (28. серпня) – Чис. 193. – С. 3.
- <sup>62</sup> В Трускавці // Руслан. – Львів, 1910. – 2. вересня (20. серпня) – Чис. 186. – С. 3.
- <sup>63</sup> Докладніше див.: Сова А. Прапорництво українського пожежно-спортивного товариства “Сокіл” у Галичині (1894 – 1939) / А. Сова // Наукові зошити історичного факультету. Львівський національний університет імені Івана Франка. Збірн. наук. праць. – Львів, ЛНУ імені Івана Франка, 2006. – Вип. 8. – Част. 2. – С. 225–241.
- <sup>64</sup> Сова А. Роль Івана Боберського у розробці символіки українського товариства “Сокіл-Батько” у місті Львові / А. Сова // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: Зб. наук. пр. за ред. Єрмакова С. С. – Харків–Львів: ХДАДМ (XXIII), 2003. – №15. – С. 23–30; Сова А. Іван Боберський і створення прапора товариства “Сокіл-Батько” у Львові / А. Сова // Літопис Бойківщини. Журнал, присвячений дослідям історії, культури і побуту бойківського племені. – 2008. – Чис. 1/74 (85). – С. 73–77; Сова А. Історія прапора товариства “Сокіл-Батько” у Львові / А. Сова // Записки Наукового товариства імені Шевченка. – Львів, 2010. – Т. ССLX: Праці Комісії спеціальних (допоміжних) історичних дисциплін. – Кн. 2. – С. 175–202. + вкл. 4 с.
- <sup>65</sup> Отворене української хліборобської вистави в Стрию // Діло. – Львів, 1909. – 22 н. ст. (9 ст. ст.) вересня. – Чис. 208. – С. 2.
- <sup>66</sup> Думін О. Історія Легіону Українських Січових Стрільців 1914 – 1918... – С. 314; Веринський Л. Вишкіл і Кіш У. С. С. над Дністром (1916 – 1918) / Л. Веринський // Історичний календар-альманах Червоної Калини на 1929 рік. – Львів, 1929. – С. 139–140.

<sup>67</sup> Спис філій “Сокола-Батька” які закупили свою пайку під “Український Город” у Львові // Календар “Вістий з Запорожа” на 1914. І річник. – Львів: Наклад редакції “Вістий з Запорожа”, 1913. – С. 205.

<sup>68</sup> П краєвий здвиг // Календар “Вістий з Запорожа” на 1914. І річник. – Львів: Наклад редакції “Вістий з Запорожа”, 1913. – С. 48–49; До Львова // Вісти з Запорожа. – Львів, 1914. – 15 мая. – Чис. 93. – С. 1; Вправи // Вісти з Запорожа. – Львів, 1914. – 30 мая. – Чис. 93 а. – С. 8; Соколи – Герої // Сокільські Вісти. Орган українського сокільства. – Львів, 1928. – Май–червень. – Чис. 5–6–7. – С. 3–4; Боберський І. Сокільський рух в австрійській Україні (Про роботу “Сокола-Батька”)... – С. 222; Тимчак Я. Шевченківський здвиг 28 червня 1914 року у Львові / Я. Тимчак, А. Сова // Країна Спорту. Студентський часопис ЛДУФК. Спецвипуск: Кирило Трильовський (1864 – 1941) видатний діяч українського спортивно-гімнастичного руху. – Львів, 2014. – [20 червня]. – С. 8–10 та ін.

<sup>69</sup> ЦДІА України у Львові. – Ф. 312. – Оп. 1. – Спр. 12. – Арк. 1 зв.; Відвідини з Канади // Сокільські Вісти. Орган Українського Сокільства. – Львів, 1928. – Квітень. – Чис. 4. – С. 7.

<sup>70</sup> Боберський І. Початки Сокільського руху в Галичині / І. Боберський // Життя і Школа. – Торонто, 1964. – Січень–лютий. – Чис. 1–2 (81–82). – С. 24.

<sup>71</sup> Про січовий рух // Запорожець. Календар для народа на рік звичайний 1921 / [уложив Кирило Трильовський]. – Відень, 1921. – С. 44; Редакція “Січових Вістей”. 40-літній Ювілей громадянської праці Січового Батька – Др. К. Трильовського // Січові Вісти. Письмо присвячене січовим справам, просвіті і науці. – Львів, 1924. – Червень. – Чис. 3. – С. 4; ЦДІА України у Львові. – Ф. 312. – Оп. 1. – Спр. 12. – Арк. 1 зв.; Спр. 36. – Арк. 3.

### **Андрій Сова.**

#### **Спортивні товариства села Уличне напередодні Першої світової війни.**

На основі значної джерельної бази висвітлено маловідому сторінку з історії села Уличне Дрогобицького району Львівської області. Досліджено становлення та перші роки діяльності спортивних товариств “Сокіл” і “Січ”. Хронологічні межі охоплюють 1909 – 1914 рр. Нижня межа – це заснування “Сокола”, верхня – початок Першої світової війни.

### **Andrij Sova.**

#### **The sport's societies in Ulychne village before World War I.**

A little-known page from the history of the village Ulychne, Droghobyth district, L'viv region on the basis of a large source base is covered. The formation and early years activities of sports societies of “Sokil” and “Sich” are comprehensively studied. The chronological ranges embrace 1909 – 1914's. Lower boundary – a foundation of “Sokil”, top – the beginning of World War I.